

té la seua part de culpa, ja no es pot assimilar l'honradesa amb el puny i la rosa. Però la renovació ha de comportar el propòsit d'esmena i de neteja. Serà difícil saber si han de ser jutges els qui, per prudència, càlcul o complicitat han anat encobrint tant de corc. Però no n'hi ha d'altres.

I queda, en aquesta relació sumària de

desafiaments, el disseny d'una estratègia i d'un programa que nodresquen una alternativa a la dreta i que propicien la recuperació de l'espai perdut. Aquí és on, al nostre parer, està la major dificultat. Entre feipisme i neoliberalisme s'ha produït la simbiosi que és inimaginable on es pot posar l'accent emergent, aliena als Solchaga. És previsible que, amb una retòri-

ca o amb l'altra, i encara sense cap disimul, se'ns ofereisca més del mateix. Tampoc no es poden esperar miracles. Amb tot, aquest XXXIII congrés podria ser històric si, a més d'expiar els pecats per la via de l'autocrítica, concloguera amb la liquidació del guerrisme i l'ortopèdia insana que ha malversat el partit.

J. J. Pérez Benlloch

La mare que mai no va existir

L'avenç de les tècniques de reproducció assistida crea uns dilemes ètics que la societat ha de dissoldre ràpidament, segons Xavier Duran, amb uns límits.

Fecundar òvuls procedents de fetus és la darrera proposta que ha sacsejat l'opinió pública. L'anunci ha estat fet per investigadors escocesos, que diuen que han superat els problemes tècnics d'aquest procediment en ratolins i manifesten la possibilitat d'aplicar-lo en humans.

Des de fa un temps, no sembla haver-hi setmana que no s'anunciï un descobriment biomèdic que pugui generar polèmica. Poc abans de l'anunci dels científics escocesos, dos fets centraven l'atenció. El primer, el d'una dona francesa negra que havia demanat rebre un òvul procedent d'una dona blanca, per a evitar la discriminació que esperaria el seu fill si pertanyés a la seva mateixa raça. El segon, l'embaràs de dones menopàusiques a Itàlia. I encara hi podríem afegir d'altres notícies, com la decisió dels tribunals francesos de permetre la fecundació amb esperma congelat, una vegada l'home hagi mort, si la decisió de la futura mare respon a una reflexió profunda i reuneix condicions que el jutge accepti.

Les tècniques de reproducció assistida, doncs, no paren de crear dilemes ètics i cada avenç és un

interrogant més. Els jutges francesos havien desestimat més d'una vegada la fecundació a partir d'esperma d'un home ja mort. Ara, la nova postura obre la porta al fet que un nen neixi anys després que el seu pare ja hagi traspasat. El cas dels òvuls procedents de fetus encara és més complicat: els nens naxeraran d'una mare biològica que mai no va arribar a viure.

Dès que les tècniques de reproducció assistida es van posar a punt, moltes parelles han pogut superar l'esterilitat que afectava un dels dos o tots dos. Sense que el percentatge d'èxits sigui tan elevat com alguns interessos comercials han fet creure, tampoc no s'ha de negli-

gir un ajut sense el qual moltes parelles no haurien tingut descendència.

Però no hi ha avenç científic sense enigmes ètics. Alguns tenen una resposta positiva. Així, els nens i nenes proveïts no semblen tenir cap impacte psicològic causat pel tractament a què els seus progenitors es van haver de sotmetre. Més complex pot ser el tema de les donacions d'òvuls o espermes. L'anonimat que, quan no existeix, retreu les ja escasses donacions, xoca amb el dret de tot nen de saber qui són els seus pares.

Però aquestes tècniques tenen poc de perverses. Són tan polèmiques com tantes altres avenços al llarg de la història de la medicina: anestèsia, transplan-

ARXIU

tament d'òrgans... Per bé que no tot allò que tècnicament es pugui fer ha de fer-se, no tot allò que sembla anti-natural s'ha de rebutjar. En definitiva, en medicina tot és anti-natural, des de prendre una aspirina fins a viure amb el cor d'altri.

El que sí que és important és marcar els límits. Utilitzar òvuls procedents de fetus planteja nombrosos problemes. Alguns es donen en qualsevol aplicació del teixit fetal: possible augment d'avortaments, tràfic de teixits. Altres

Reproducció de laboratori. La seva aplicació genera conflictes morals.

qüestions es refereixen a un fet ara tan xocant com tenir una mare biològica que no va existir mai.

D'altra banda, també hi ha problemes mèdics. L'òvul de donant procedeix d'una persona de qui podem conèixer les seves característiques físiques i la seva història clínica. L'òvul de fetus requeriria una anàlisi prèvia per a evitar la transmissió de problemes físics greus.

Els investigadors escocesos diuen que la tècnica alleugeriria els problemes de manca de donants. La societat ha de decidir si aquest benefici compensa els possibles problemes de la seva aplicació. I per això el president de la jurisdicció britànica sobre fertilització humana i embriologia ha promogut un profund debat entre la societat britànica.

Curiosament, ni òvuls procedents de

fetus, ni mares que volen fills blancs, ni dones menopàusiques que queden embarassades, ni la destinació de l'esperma d'homes traspassats sembla despertar al nostre país la curiositat dels qui, amb ocasió del clonatge d'embrions humans, es van sentir moguts a dir-hi la seva. I és que la ciència avança més de pressa que les mentalitats socials. I molt més de pressa que la de majoria d'intel·lectuals i polítics.

Xavier Duran

Torna a venir fred de les estepes...

Clinton ha visitat aquests dies Europa pensant en l'extensió de l'OTAN i amb una "Aliança per la Pau" que no convenç molts. Vicent Partal explica el perquè.

Rússia té un problema geopolític antic: no té fronteres naturals. Més ben dit: les té quan comença a ser Àsia, als Urals. Però no hi ha cap límit natural que la delimiti en la direcció de l'Atlàntic. I això la fa sentir-se insegura. No tant la inexistència de fronteres en si. Més aviat el fet que la inexistència de fronteres facilita totes les invasions. Napoleó i Hitler van intentar entrar-hi. Només els va fallar el molt estimable general Hivern. Però a la porta de Moscou, venint de l'aeroport de Shemeretievo, un massís de ferros simbòlics, clavats al terra, recorda fins on van arribar els soldats del tercer Reich. El darrer bulevard de circumval·lació de la capital de les Rússies passa ben a prop. Vint minuts més enllà del Kremlin.

Tot això és antic, és clar. Avui dia la guerra no té res a veure amb aquell

estil de fer de Napoleó. Ni les concepcions geogràfiques i geopolítiques. Però la consciència, les intuïcions que han fonamentat els segles, no desapareixen així com així. Per això els russos, especialment alguns russos, continuen veient el seu país com un país més vulnerable que els altres, perquè no hi ha muntanyes ni grans llacs

per interposar a les forces enemigues. A grans mals grans remeis. Contra aquesta suposada vulnerabilitat els russos han bastit sempre la teoria del "glacis". Això és, crear una espècie de coixins entre ells i l'Europa occidental, destinats a aminorar l'impacte, a frenar qualsevol intent d'invasió abans que aquesta arribi a tocar terra russa. L'apogeu soviètic va

ser també l'apogeu del cordó sanitari. De fet se'n van constituir dos: els països de l'URSS i els del Pacte de Varsòvia. Tots amb la funció de guardar les espatlles a Moscou.

El final de la guerra freda va obrir la caixa dels somnis i els països de l'Europa central van començar a somiar. A somiar que podien escapar al paper de barricada avançada que la tradició russa els ha atorgat. En la seua gosadia van arribar a creure que entrar a l'OTAN era el

